



Další vzdělávání a rozvoj kompetencí

Workshop k výsledkům výzkumu
MŠMT, 21.10.2013

Věra Czesaná, Národní vzdělávací fond



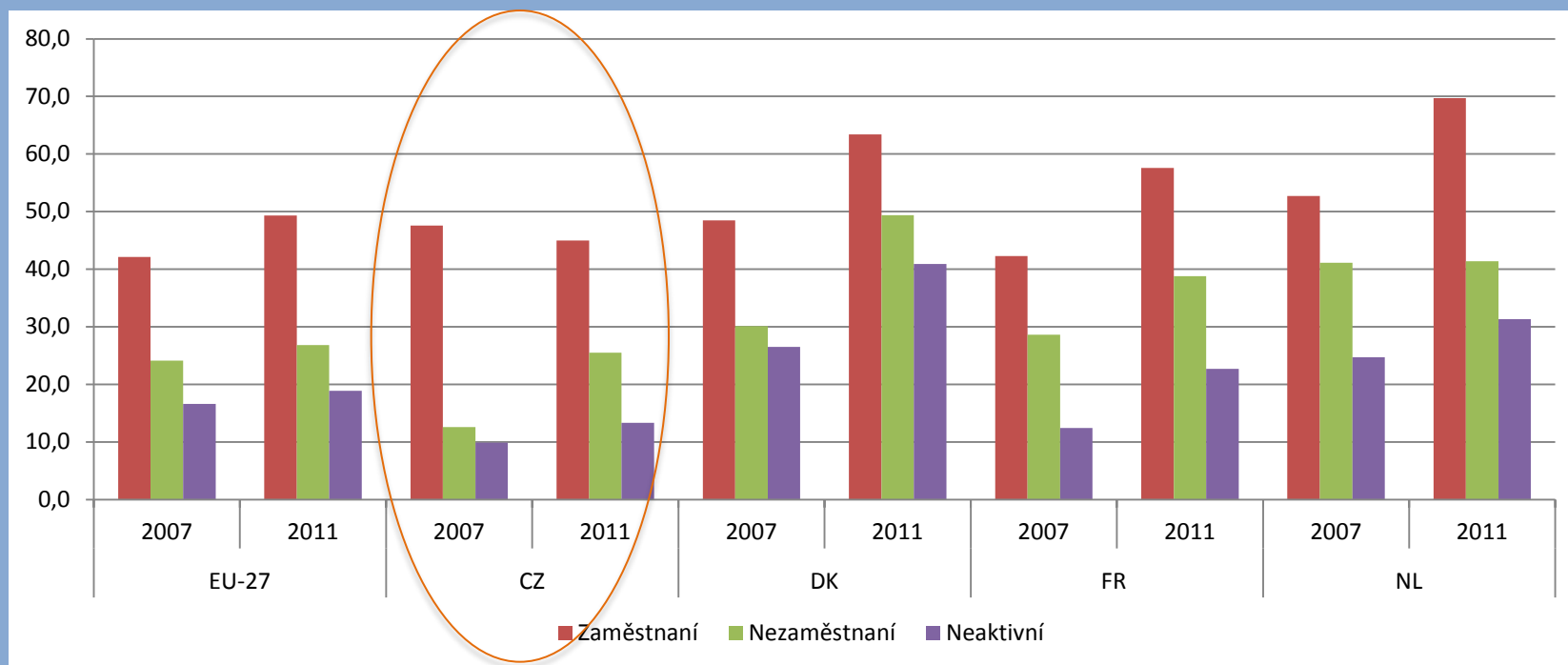
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

- Vazba mezi DV a gramotností
- Účast na DV v mezinárodním srovnání
- Jaký je vliv DV na kompetence různých sociálních skupin
- Jaké jsou bariéry účasti na DV a koho nejčastěji postihují

PIAAC Další vzdělávání a rozvoj kompetencí

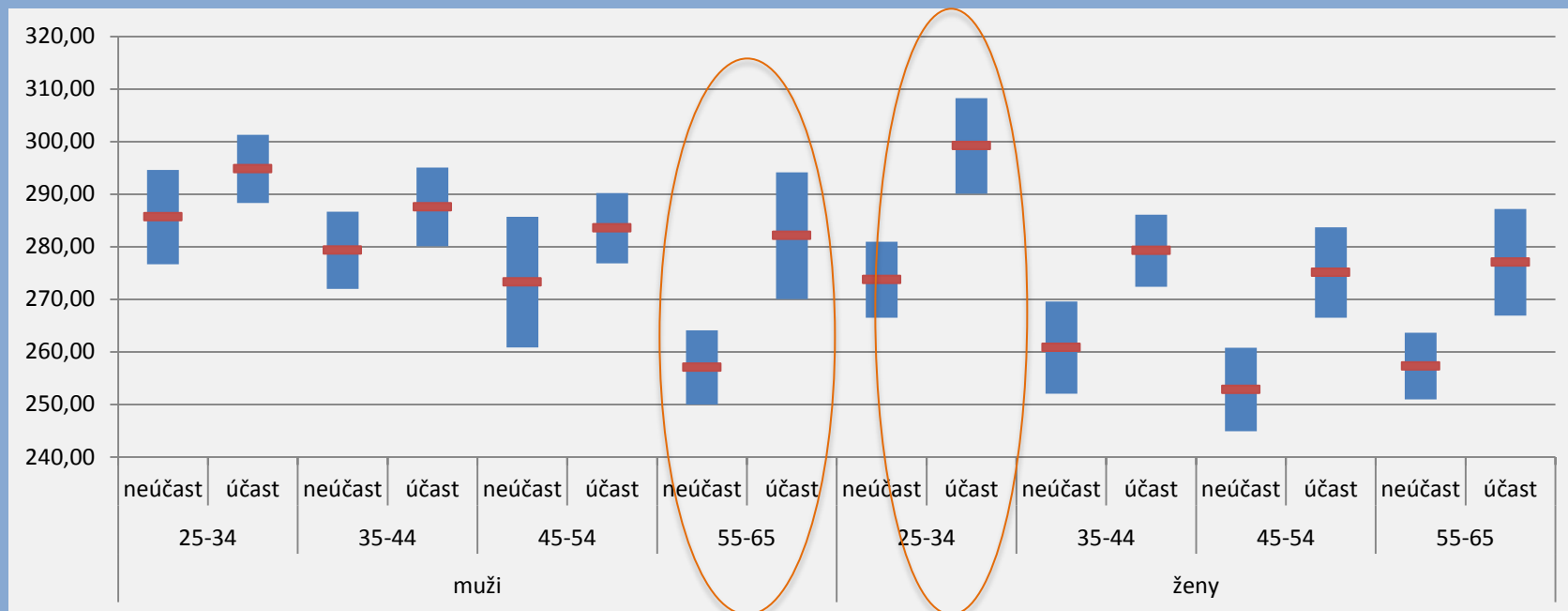
- PIAAC – prokázal, že účast v DV významně ovlivňuje postavení jedince na trhu práce
- Vztah DV a funkční gramotnosti je významný a oboustranný - spirála
- Formy DV: formální, ne formální a informální - všechny složky byly sledovány v šetření PIAAC
- Lidé s vyššími funkční gramotností se účastní dalšího vzdělávání s větší pravděpodobností a také ve větším rozsahu co do počtu vzdělávacích aktivit během roku i celkového počtu hodin, které ve vzdělávání stráví.
- Nejvýraznější rozdíly v úrovni kompetencí mezi účastníky a neúčastníky DV se projevují v určitých kritických skupinách populace – pro ně je také přínos DV největší



Zdroj: Eurostat, AES

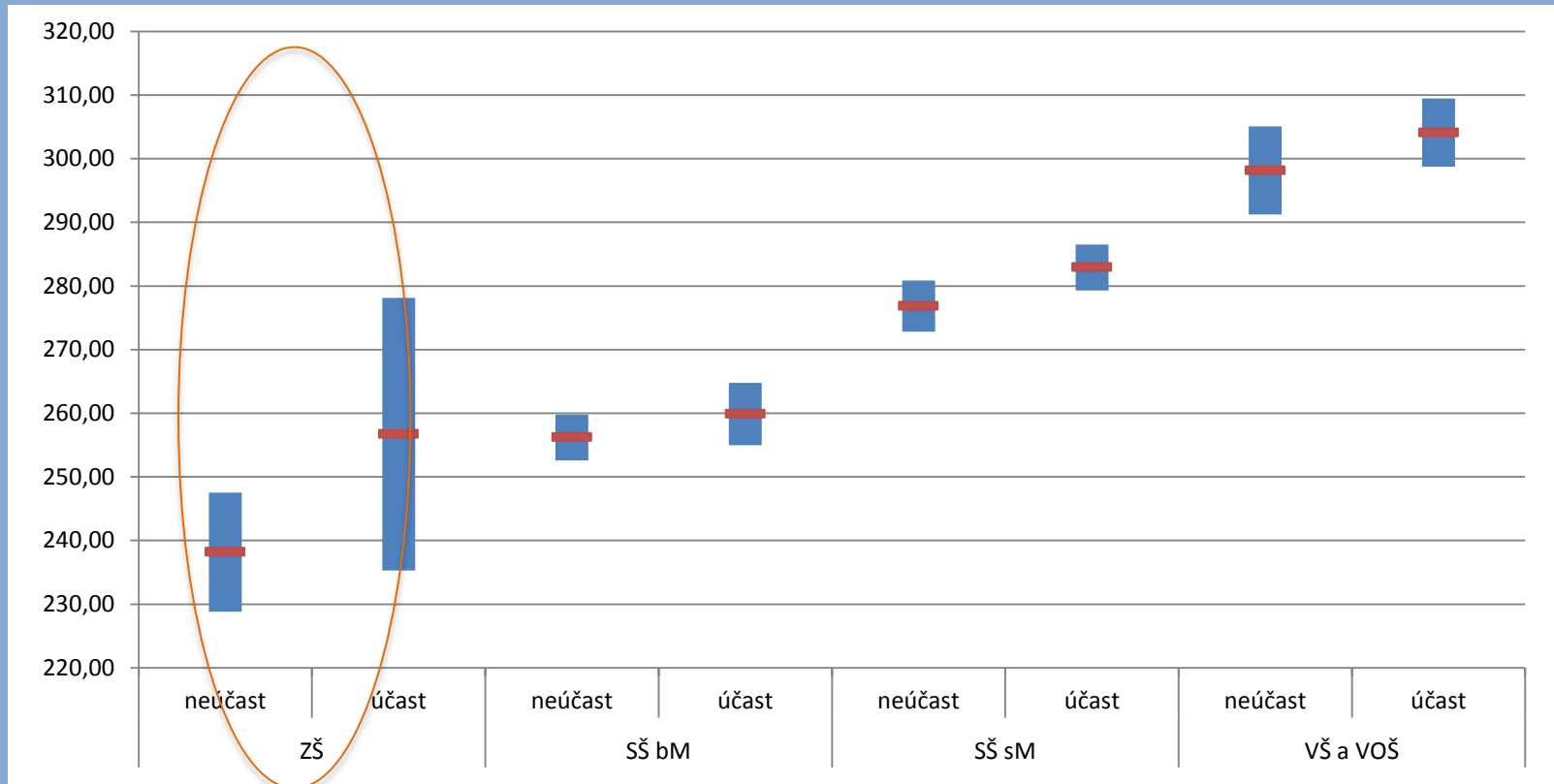
- míra účasti na DV v ČR (37) je **pod průměrem** zemí EU 27 (40%) sice jen mírně, ovšem ve srovnání s našimi západními sousedy Rakouskem a Německem (50%) a zejména ve srovnání se severskými zeměmi (až 70%) silně zaostává.
- v posledních letech česká populace **stagnuje**, zatímco evropský průměr se stále zlepšuje. Rozdíl v chování mužů a žen - zájem českých mužů o DV se snížil, zatímco u žen došlo ke zvýšení a prakticky se dotáhly na úroveň mužů.

Numerická gramotnost účastníků a neúčastníků neformálního DV dle pohlaví a věku (populace 25-65 let)



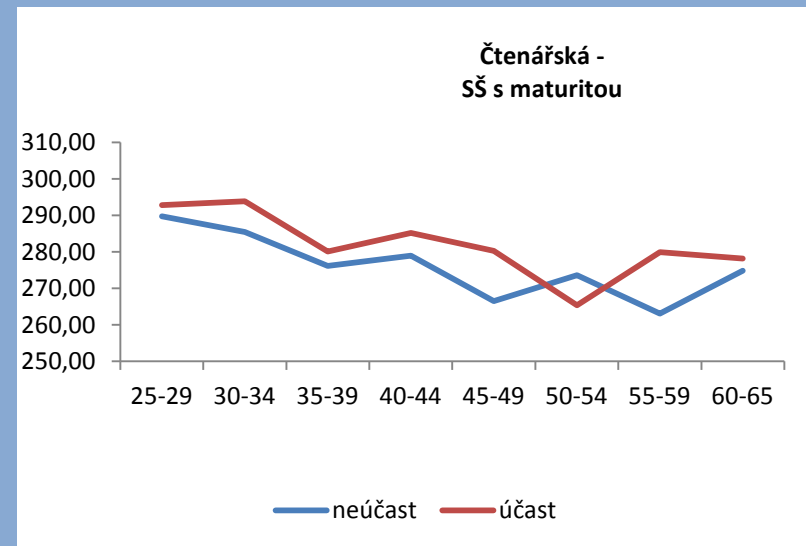
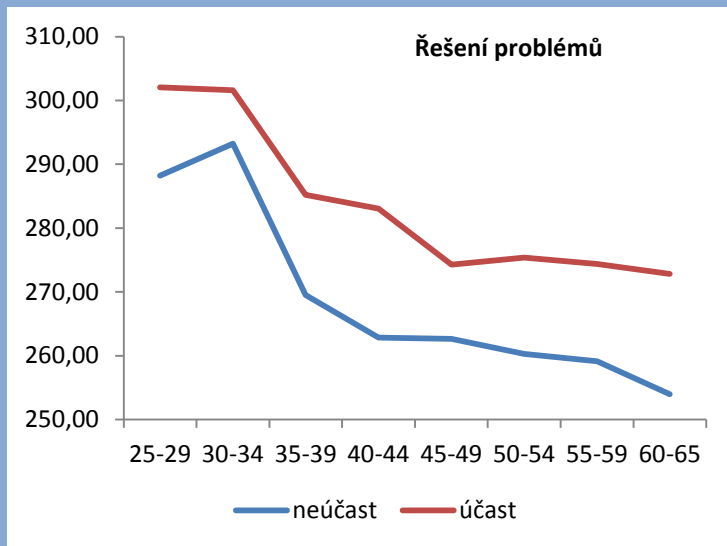
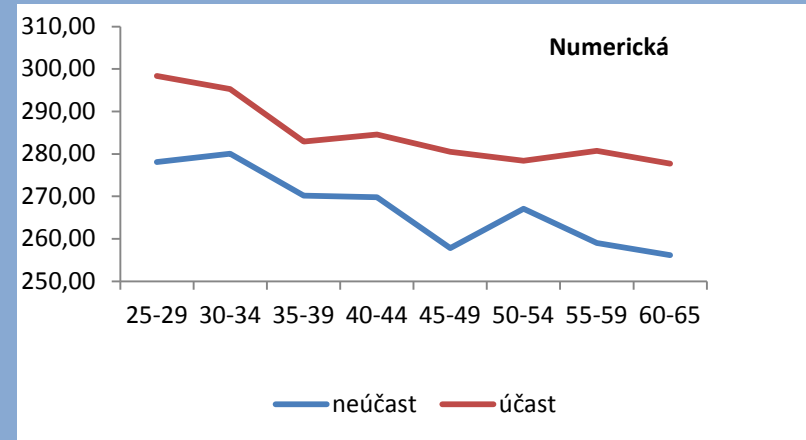
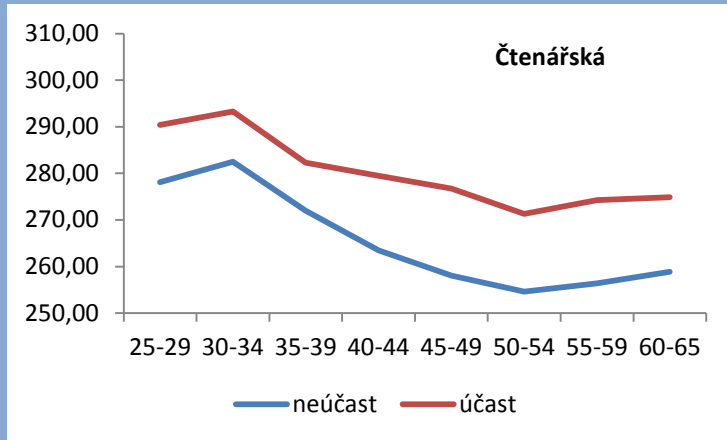
- největší rozdíly mezi účastníky a neúčastníky se koncentrují do urč. věkových skupin M 55-65 (**předdůchodový věk**), Ž 25-34 (**věk aktivního mateřství**)
- kritická období → specifická podpůrná opatření (podpora zaměstnavatelů, vzdělávací programy široce přístupné včetně moderních forem a prostřednictvím médií)

Čtenářská gramotnost účastníků a neúčastníků neformálního DV dle dosažené úrovně vzdělání (populace 25-65 let)



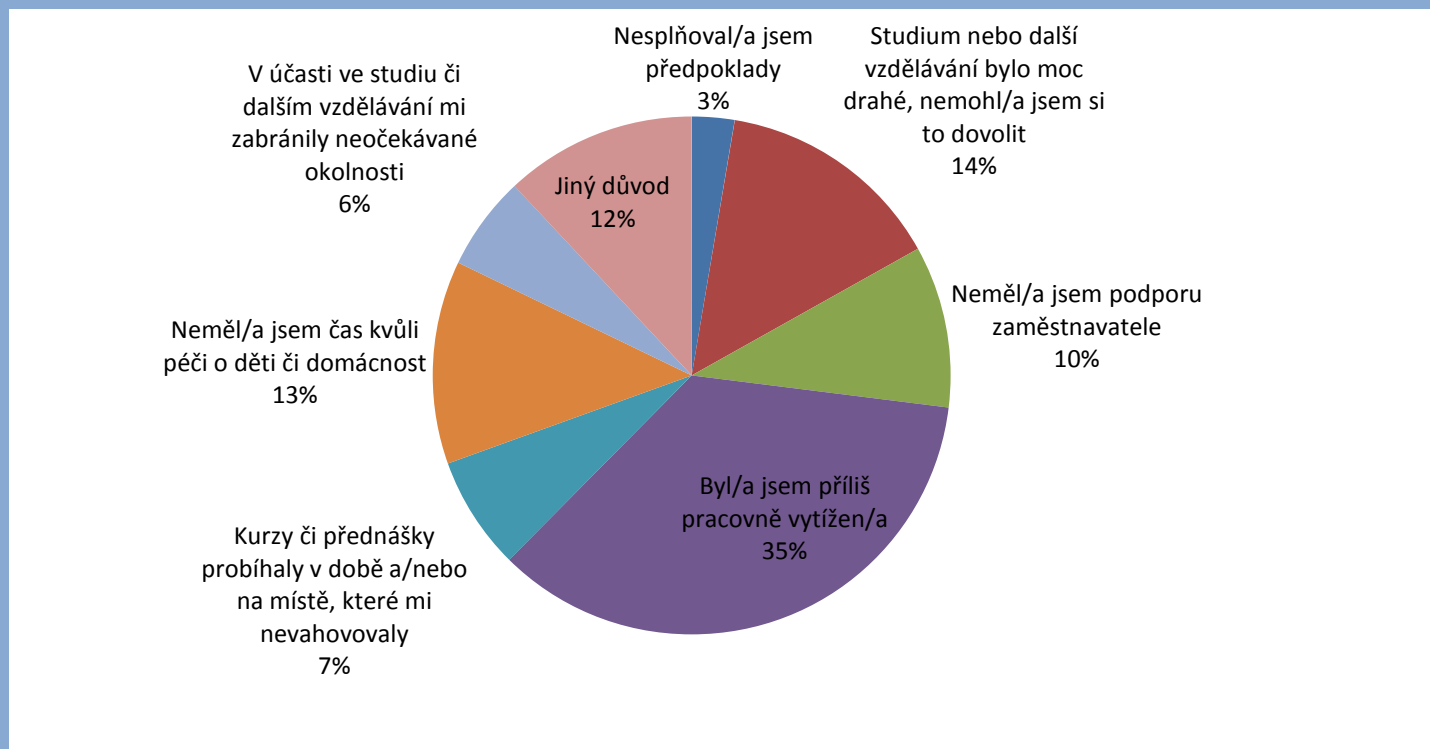
- Velmi výrazné rozdíly mezi účastníky a neúčastníky jsou ve skupině osob se **základním vzděláním**
- Uvnitř této skupiny je i největší **rozptyl v kompetencích** – různorodost důvodů proč tyto osoby nedosáhly vyšší úrovně vzdělání → Efektivní podpora účasti těchto osob v dalším vzdělávání by tedy měla být více zacílená a individualizovaná.

DV zpomaluje pokles kompetencí s věkem



- Informální učení: neorganizované učení v zaměstnání (součást výkonu profese) + v běžném životě (volnočasové aktivity)
- Vazba mezi kompetencemi a informálním vzděláváním je silná - i při kontrole pro věk, pohlaví a vzdělání
- Numerická gramotnost souvisí s používáním matematiky v práci i v běžném životě,
- Schopnost řešit problémy v prostředí IT souvisí používáním počítače v práci i ve volném čase;
- S úrovní čtenářské gramotnosti souvisí čtení a psaní doma ve větší míře než čtení a psaní v práci. Vysvětlení: práce s texty v zaměstnání má zřejmě spíše rutinní charakter, kdy se opakuje jedna šablona vyjadřování (často jde o formuláře, instrukce, příručky, zprávy a platí to i pro složitější formy textů. Schopnost získat podstatné informace i z neznámého textu vyžaduje variabilnější průpravu a zkušenosti s prací s různými typy textů - což více poskytuje čtení a psaní ve volném čase
- Lidé s vyšší úrovní čtenářské gramotnosti se věnují čtení ve volném čase častěji. Ve všech věkových skupinách je souvislost čtení ve volném čase a úrovně funkční gramotnosti podobně silná, s rostoucím věkem se nemění.

Nejdůležitější důvod neúčasti na vzdělávání u lidí, kteří měli zájem se zúčastnit



- Překážky DV : vytíženost v práci, finanční překážky, péče o rodinu
- Péče o rodinu – druhá nejčastější překážka pro ženy s nejvyšší funkční gramotností (úroveň 4a5) → Nabídka DV ve vhodném čase a formě
- Nedostatek podpory zaměstnavatelů je u žen vyšší než u mužů → stimulace zaměstnavatelů a podpora DV mimo zaměstnání

Poučíme se?

- **Vazba mezi účastí na DV a kompetencemi** je silná – DV přináší nejen specifické znalosti a dovednosti pro výkon zaměstnání ale zvyšuje i obecnou gramotnost.
- Obecnou gramotnost a základní kompetence lze rozvíjet nejen prostřednictvím organizovaných programů a kurzů, ale i netradičními způsoby **informálního učení** – velká rezerva a význam zejména pro sociální skupiny, které mají významné bariéry (objektivní i subjektivní) pro zapojení do kurzů tradičního typu
- Udržování základních dovedností u **starších věkových kohort**, kdy dochází k oslabování kognitivních schopností jednotlivce, je stejně důležité jako jejich rozvoj u mladé populace.
- **Ženy** - nedostatek podpory zaměstnavatelů, během rodičovské dovolené bez ohledu na své profesní zařazení přístup k firemnímu vzdělávání úplně ztrácí. Nedostatečný přístup k DV – vliv na další uplatnění – nevyužitý potenciál - systémově zlepšit přístup: tlak na zaměstnavatele + další možnosti DV vč. e-learningu + stimulace + doprovodné služby během vzdělávání (hlídání dětí apod.)

- Velkou výzvou pro další vzdělávání v ČR a systém jeho podpory a rozvoje zůstává **zapojení osob s nižším vzděláním a mimo zaměstnání** a zvýšení jeho intenzity.
- bariéry účasti na dalším vzdělávání spočívají v oblasti **postojů** k němu
- **Poradenské a informační služby** nefungují dostatečně tak, aby zvyšovaly povědomí o důležitosti DV a pomáhaly vybírat v nabídce DV – s ohledem na specifické nároky různých sociálních skupin.
- Měly by být rovněž nastaveny **programové nástroje**, které by skutečně efektivně podpořily vzdělávání nízkokvalifikovaných osob jak v rámci podnikového vzdělávání, tak v rámci rekvalifikací a programů organizovaných úřady práce či jinými orgány.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Věra Czesaná
Národní vzdělávací fond, o.p.s.
czesana@nvf.cz

DALŠÍ INFORMACE

Česká webová stránka: www.piaac.cz

Webové stránky OECD: <http://www.oecd.org/site/piaac>, <http://skills.oecd.org>



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky